

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 3. год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

== 40 сот. ==

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

— „ВПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3., —

I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На розказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського писма — також і латинськими буквами. Розказови сьому повинемося тільки з konieczности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного слова.

Гей, браття Славяне!

„Kurjer Lwowski“ подає: „Našinec“ доносить з Праги, що президенти міністрів республік чехословацької і полуднево-словенської Крамаж і Прибічевич виступлять енергійно в обороні Поляків проти українського насильства у Львові. Ся акція (українська) малаби радше характер просвітний і економічний, чим народньо-політичний. Чехи і Словяне (?) осуджують українську беззглядність.

Чи ся нотатка львівської буржуазної часописі є правдива, сильно сумніваємося. Та пригадаємо тут одно місце з промови чеського посла Станека, з дня 9. вересня 1917 р., виголошеної на 36. засіданню XXII. сесії австрійського парламенту. Чеський посол Станек, звертаючися до польських послів, сказав:

„Польське королівство мусить прийняти один принцип: бути справедливим, а передісім справедливим супроти славянських братів, проти своїх славянських співгромадян. І коли ті співгромадяни зажадають для себе права на самоозначення, то я апелую до Поляків, щоб вони тут в палаті публічно заявили, що вони признають Українцям таке саме право, якого домагаються для себе. Апелую до вас і кажу, що ніколи не є за пізно признати, що ви є свідомі того, що як ви самі хочете бути незалежними, то те саме належить також другим“.

А югославянський посол д-р Равнігар, обговорюючи на тім самім засіданню пляни Німців і Австрійців створити польську державу з австрійським царем, як королем Польщі, за ціну прилучення цілої Галичини, отже також української частини до Польщі, закликав:

„Там в Берліні кинено Полякам українську кість. Я сумніваюся дуже, чи потрафите її стравити. Є певним, що така розвязка українського питання містить в собі зародок постійних заворушень не лише для польської держави, але також для світового мира“.

Таке сказали чеський і югославянський посли ще в 1917 р. Польський людський посол Ян Стапінський, відповідаючи славянським послам, заявив:

Не можна від нас вимагати, щоб ми не бажали прилучення Галичини до Польщі. Але ми кажемо, що українські області, в котрих живе більшість Українців, мають прилучитися до України. Ми не хочемо мати в Польщі непокоїв, хочемо посвятитися нашій справі; маємо ще багато до діла й роботи“.

Уривки з розмов чеського, югославянського та польського посла подаємо в дослівнім перекладі зі стенографічного протоколу вище згаданого засідання австр. палати послів.

Такі річі про право на самоозначення українського народу говорили не якісь там пруські чи австрійські імперіалісти, але народні посли і патріоти чеський, югославянський, а навіть польський. Чи се, що ще рік тому назад подавано за святу правду — нині малоби називатися українською беззглядністю і насильством? Чи права львівські обивабі були в 1917 р., а не обов'язують їх в 1918?

Вільна, зєдинена німецька Републіка.

(Фрідріх Адлер перед Робітничою Радою.)

„Arbeiter-Zeitung“ з дня 22 листопада приносить прегарну промову тов. Фрідріха Адлера,

з якої винимаємо уступ про зєдинення німецьких земель:

„...Тепер, коли війська Гінденбурга в безладній утечі вицфуються, наступила знову переміна в настрою німецько-австрійської буржуазії Залізниця Бремен-Багдад та інші мрії прихильників середньоевропейців пропали, дуже кислим став виноград всенімців. Упадок великонімецьких плянів не спричинив одначе піднесення національного почування, противно, з причини невдач росте резигнація.“

Інакше є у класово свідомих соціалдемократів. Вони не були ніколи невольниками імперіалізму, та не хотіли ніколи приложити руки до поневолення чужих народів. Ми опираємося на традиції, почавши від Маркса і Енгельса, від Бебля і Лібкнехта, які дуже добре знали, що се відірвання німецько-австрійських країв від Німеччини була тільки концесія Бісмарка на річ габсбургської династії.

Хочу пригадати передісім в тій хвилині те, що сказав старий Лібкнехт в 1871 р., в тім великім процесі о зраду, в якому він назвав себе „жовніром революції“. Подвійний ідеал присвічував мені з ранньої молодости: вільна й зєдинена Німеччина та еманіпація протьючого люду, се значить, усунення класового панування, а за тим і увільнення людськості. За сей подвійний ідеал я боровся по змозі моїх найкращих сил і для сього подвійного ідеалу боротимуся до останнього віддику. Сього вимагає обов'язок“.

Лібкнехт був ціле життя непомиримий великонімець і він ненавидів Бісмарка не тільки тому, що сей місто закладати німецьку республіку дав царську корону Гогенцолернам але й тому, що він на місце цілої Німеччини мусив сеї Німеччини кинути Габсбургам. Натім становиску стояв і Август Бебель. І він через ціле своє життя остав великонімцем. Коли він був в останнє у Відні в 1912 р. і сидів в кружку приятелів, сказав: Се був найбільше сумний день в мойому життю, коли в 1866 р. проголошено, що вилучено Австрію з німецького союзу; і буде се найкращий момент мого життя, коли надійде сей день, коли Австрія знову буде зєдинена з Німеччиною.

Август Бебель, свідомий інтернаціоналіст та неустрашимий борець пролетарської класової боротьби, що з цілою силою поборював німецький імперіалізм, був ціле життя пересвідчений великонімець, бо він бачив, що через зєдинення австрійсько-німецьких країв до Німеччини покращають умови класової боротьби в Німеччині“.

Ми, що живемо в тім столітті, знаємо, як тут в Австрії пошкодила нам національна боротьба і розуміємо добре, яку необчислиму користь принесли нам се, колиби побідили ті думки Маркса і Енгельса, Бебля і Лібкнехта і колиби повстала вільна й зєдинена Республіка цілої Німеччини“.

Самоозначення Жидів.

Як відомо, в перших днях по заняттю Львова польськими військами наступили страшні погроми Жидів, які тривали повних три доби.

Під вражінням тих страшних днів знаходиться ціла не лише жидівська, але й українська та польська суспільність. Зовсім зрозуміло, що згадані події особливо сильно потрясли цілою жидівською суспільністю.

Др Тобіас Ашкеназе, відомий львівський діяч та провідник асиміляторського руху серед Жидів, зараз другого дня погромів опублікував дуже знаменний відзив, який подаємо ось тут як історичний документ, що багато сам за себе говорить:

„Як Жид, що від дитинячих літ стояв непохитно під польським прапором, звертаюся сьогодні в тій такій важкій і поважній хвилині до цілого польського суспільства із зазивом до діла, яке спинилоби філю знищення і луна варварства, яка запанувала над Львовом.“

Відзиваюся до совісті і розуму тих тисяч найшляхотніших, особисто мені близьких Поляків, котрих почування і думки знамі мені, як мої власні, відзиваюся до цвіту інтелігенції польської, до зорганізованих сторонництв польських, до розуму львівського міщанства, а головню до сторонництва народово демократичного і соціалістичного, котре взявши фактичну владу на землях польських, є і буде відвічальне перед світом і перед будучністю за те все, що сталося і що діється.

Тут не вистарчають відозви ані промови, тут треба діла, котре принеслоби згоду. Люд львівський є добродушний і дається легко кермувати й проводити. Треба лише хотіти кермувати ним до доброго й дрібку енергії та праці, спрямованої до ціли.

Того домагаюся від чинників, які взяли керму правління в свої руки.

Та лише те справи не поладить. Мусить ся раз вкінці усунути одну з дуже важких причин тої все розогнючоїся рани.

Тєю причиною вважаю заперечення Жидам права до власної народности.

Ніяк не можна ставляти справи так, що Жид в сім краю мусить бути Поляком або Українцем. Та велика брехня мусить бути усунена. Величезна маса жидівського народу не є ані не хоче бути ані польською ні українською; вона є жидівською і хоче нею лишитися. З сям фактом мусимо числитися, мусимо його признати.

Просто не хочеться вірити в того рода помішання понять і в можливість таких фактів, що кожна хвилева бойова лінія у Львові чи в краю має рішати про те, чи даний жидівський осібняк може бути рекрутований примусово до польського чи українського війська — підчас коли ті війська поборюються взаємно. Розважте лише на хвилину цілу потворність тої ситуації. Один брат знаходиться хвилю на вулиці Льва Сапіги, де Поляки беруть його примусово до боротьби з Українцями, — другий брат є в ринку, і його малиби на підставі такого самого права асентерувати примусово Українці до боротьби з Поляками.

Кудиж те веде? Чи так має виглядати засада самоозначення народів? Чи можна жадати від Жидів львівських з тої цілої нещасливої так з корінем брутально „ущасливленої“ третей дільниці, щоб вони вступали в ряди тих груп, котрі їх так ослонювали блаженствами своєї опіки в останніх днях?

Жадаю в імени всіх божих і людських прав признання жидівської народности й признання всім Жидам нашого краю права самоозначення своєї приналежности національної. Тим усунеться жерело конвенціональної, часто облудної, часто несвідомої брехні, яка затроє наше суспільне життя“.

Оттаке пише аж тепер др Ашкеназе!...

Ми, Українці, ніколи не заперечували жидівської національности, хоч з приводу того попадали ми навіть в конфлікти з польськими шовіністичними кругами, які для своїх цілей потребу-ють Жидів — „до рахунку“.

Ми, соціалдемократи, полишаємо повну свободу кождому народови. Один нарід не сміє й не має права відбирати другому те, що для нього дороге. Самоозначення кождого народу, яке все проповідували соціалісти, тепер здійснюється. І для Жидів, як і для кождого иншого поневоленого народу настав новий час. Кождий поневолений народ хоче скинути з себе ярмо національної неволі та жити своїм власним життям.

Вістки з Придніпрянської України.

„Відродження“ ч. 182. подає, що дня 12 листопада виїхала з Києва до Парижа через Берно дипломатична місія під проводом радника мін. загр. справ Могиланського.

Швайцарська преса доносить, що Скоропадський, який получив свої сили з московськими, зістав скинений і проголошений зрадником. Національний Союз утворив нове правительство, установчі збори зітали скликані. В околиці Києва ведуться битви укр. полків з московськими.

Нове правительство вислало своїх відпоручників до Ясс, щоб порозумітися з антантою. Сими відпоручниками є: Винниченко, проф. Швейц і Петлюра, бувший міністр війни за Центральною Радою, звисний противник Німеччини і заключення берестейського миру.

„Нова Рада“ подає, що татарський журнал „Крим“ пропонує здвинути в Сімферополі пам'ятник Муржі-Тухан-Бееви, приятелю й союзникови Богдана Хмельницького. Сей факт є доказом настрою кримського населення до Українців.

Виборча ординація до польського союму.

Польське правительство в Варшаві затвердило проект виборчої ординації до польського союму і розписало вибори на день 25. січня. Після цього декрету, виборче право має кожний горожанин без різниці пола, який укінчив 21. рік життя. Польську державу поділено на виборчі округи, з котрих кожний має певну кількість мандатів. Конгресова Польща поділена на 33 виборчих округів з 240 мандатами. Тешинський Шлезек становить один округ з 8 мандатами. Пруські ділянки Польщі становлять 10 виборчих округів. Близькі подробиці мають бути оголошені після порозуміння з тамошнім населенням. Литва й Русь одержать також своїх репрезентантів після попереднього порозуміння. Галичину (цілу) поділено на 11 округів з 71 мандатами. А що у східній Галичині не можна перевести тепер виборів, то до польського союму вийдуть польські посли цих округів, яких вибрано до австрійської державної ради. На місце двох померлих послів з міста Львова (Гудеця й Лісевича) заряджено доповнячі вибори на 25. січня 1919 р.

Се в грубих нарисах виборча ординація до польського союму. „Gazeta Poranna“ подаючи закон про оординацію, каже, що непропорційний розділ мандатів є кривдям для Галичини, але потішаючим моментом уважає ся часопис те, що в законі не говориться нічого про поділ Галичини, а трактується її, як цілість.

Ми від себе замітимо, що подібного монструального виборчого закону не видіє не то світ, але навіть польська корона — і тому лишаємо його без всяких коментарів.

Воєнна ситуація.

Начальна команда польських військ оголошує комунікат з дня 4. грудня: Українці заатакували по другий раз значнішими силами Дубляни. Багаторічне польське військо відкинуло неприятеля. На полудневий схід від Львова відкинули Поляки сильні неприятельські ватаги з Оброшина, а аероплани обкидали бомбами залізничний дворець в Краснів.

Начальна команда оголошує: Українці беруть і безправно в'язять у східній частині краю польських цивільних закладників, палять і нищать польські села, допускаються притім гидких злочинів і насильств. Начальна команда, яка не хотіла й не хоче війни з цивільною людністю української народності, змушена до того поступуванням противника та знасиленим через нього всяким прав, заряджує в цілях самооборони бранне українських закладників і дає до відома, що кожда кривда, спричинена Полякам, стрінеться з відповідно сильною відповіддю з польської сторони.

ФЕЙЛЕТОН.

ВІДГОМІН.

В часі розмови був я між ними, між нашими коханими стрільцями. Я приніс їм поздоровлення від українського громадянства, дякував за те, що зроблено, загірав до дальшої витривалості. Був я всюди, між недужими й здоровими, перетомленіми тілом, але бодрими духом. Се ті самі, що своїм крісом, кров'ю і життям змивали з Тирольців Сходу сором незавиненої зради, що берегли народної честі, сповіряючи на шибеницях і у Талергофії, що в краю і золотомі Київі боронили землі перед московською навалою, та з крісом в руці бережуть її педед наїздником. Се вони, мої кохані стрільці!

І ніс я їм подяку, поклін, гаряче слово, мою та мого громадянства серце й душу, стискав їх сердечні, зав'язі долоні, та давав кожному з них невеличкий дар любови... два десятки папіросів.

На більше нас не було стати. Се за труд, за кров, жертву життя!

Але вони розуміли мене, а я їх. Я ніс їм серце. Вони знали, що все українське громадянство, як одна душа, живе їх думками, їх зав'язттем, їх любов'ю до рідної землі.

— Хлопці! А є у вас зав'язтте? — питав офіцер.

А мої вірлята відкликувалися грімко: Є зав'язтте!

Був се великий і красний день у моїм житті. Від рову до рову, від комнати до комнати, від одного становища до другого переходив я протягом трох годин і ніс слово та серце.

А на прощання — кликали до мене вірлята: „Прийдіть ще раз! Ми ждемо вас! І ви прийдете!“

А відгомін ніс слова:

Ми ждемо вас! І ви прийдете! К. С.

„Вперед, Вперед!“

Я ждав на ринку на свого товариша, який пішов до склепу за справунками.

„Вперед, Вперед!“ обивається о мої уха оклик малого хлопця-кольпортера. Я мимоволі глянув в сторону, звідки грімко розносився той оклик. Хлопчина, років може сім, завзято накликає Українців, щоб купували свою газету. Пролетарська дитина. Лихо вбраний, чоботята повикирлювані, шапчина насунена на уха, перемерзлий, переступає з ноги на ногу, та все грімко викикує: „Вперед, Вперед!“ Сей і той купує газету. Один з цікавості, другий з патріотичного обов'язку, а ще інший, а тих найбільше — бере газету з сяючими очима, бо діждався нарешті своєї, української робітничої газети.

„Вперед, Вперед!“

„A to co za gazeta? Dajno tu chłopcze!“

Якась пані, багата й стройно одігана, золоті ланцужки, годинник, перстені так і впадають тобі в очи. Лице вправді не інтелігентне, але за те її манери, її постава й поведіння — доробкевичівське. Певно жінка якогось „paskarz-a“, що на війні та на патріотизмі „доробився“ грубих тисячів.

Хлопчина подає їй газету.

„A szlak by was trafił, ściorwo chamski!“ — каже „пані“ чистою польською мовою. — „Jeszczeście nie pozdychali? Patrzcie no ludzi, co oni sy pozwalają! W polskim Lwowie po rusku gazety! Gdzie tu je jaki policaj!“

І далі верещала „пані“ культурною „лембергерською“ мовою.

А хлопчина обернувся до неї задом, та ще дуще закричав: „Вперед, Вперед!“

І „Вперед“ купувала далі українська публіка, купували й деякі Поляки, купували й Жиди.

Мій товариш вийшов зі склепу і ми пішли далі. А голос хлопчини все ще ми чули, „Вперед, Вперед!“ розносився по місті та відбивався о грубі уха наших приятелів.

Чи знаєте ви, старші Українці та Українки, яку велику національну, суспільну та культурну роботу робить сей хлопчина, що розносить „Вперед“? А ви що робите, щоб ми далі йшли вперед?

НОВИНКИ.

— Львів як вільне місто. Стаття, поміщена у вчорашнім числі „Вперед“ є перша з ряду статей, які появлятимуться в нашій газеті. Статті на сю тему вважаємо дискусійними статтями.

— Ревізії у Львові се наш щоденний хліб. Нам вони вже не дивні. Нема ні одної української хати, в котрій не переводилисьби ревізії, часами навіть по кілька разів (навіть 7 разів!). Тепер починаються ревізії по церквах. В середу сотня польського війська переводила ревізію у Василіян на Жовківському. Вислід дуже строгої ревізії не приніс ніякого результату; „свячених гайдамацьких ножів“ у Василіян не найдено. — Ревізії в останнім часі доходять вже до зеніту. Знаємо випадки, що хтось злосливо заденунціював свого нелюбленого сусіда — і сей час роблено у нього ревізію. Або ось такий випадок: Служниця донесла якомусь польському воєводи, що в камениці мешкає якийсь підозрілий пан, бо носить військові штани і „вікелькамаші“, шапку з дашком і цвікер — певно український офіцер! І справді, по якимсь часі появляється ревізія, шукає в цілій камениці „офіцера“ і очевидно не находить, бо такого там нема й не було! Багато таких і подібних примірів моглиби ми навести, але дамо тому спокій, бо, як сказали ми вище, ревізії — се наш хліб насущний! Нам вони зовсім не дивні!

— Жидівський дневник „Tagblatt“ почав знову появлятися, однаке на приказ генерала Розвадовського друкуєть жидівськими й латинськими черенками.

— Сербська часопись „Свѣтъ“ (1918 р. ч. 235). пише: „Як тільки війшли до Білгороду австрійські війська, застановлено наші часописи, а описля ласкаво дозволено їх видавати, однаке латинськими черенками. Ми ввели їх волю, але тільки тому, бо знали, що нема дурніших на світі людий, як австрійські генерали.“

— Без коментарів! В цілі несення помочи для ранених Українців, які по львівських шпиталях терплять ізза нестачі відповідного харчу,

окриття, подушок і т. д., зав'язався жіночий комітет. Сей комітет звернувся до польських властей з просьбою о дозвіл на збирання складок по українських домах. Замість дозволу на таке гуманітарне діло, одержала делегація комітету відповідь, що „zbiórki dla tej bandy nie zezwala się“...

— Покли! Відвідуйте ранених Українців по шпиталях! Приносіть їм газети та книжки до читання!

— В справі апровізації Львова відбула міська апровізаційна комісія засідання, на яким обговорювано нинішнє тяжке положення. З тих нарад довідуємося, що хліба вистане лише до найближшої середи. З бараболями недобре, бо багато бараболь зрабовано. М'яса нема — бо Українці всьо зрабували. Вугля дуже мало, а дерева зі східної Галичини доставити тепер не можна. Та мимо такого страшного стану, апровізаційна комісія має гарні надії.

— Доріжнє м'яса у Львові доходить вже до неймовірності. Панове різники луплять з людий шкіру. Навіть на апровізаційній комісії підношено визиск різників. Члена міської ради Котовича заатаковано, що замість йти людности на руку, попирає визиск зі сторони різників. Панове різники „доробляються“ і купують каменіцію за каменіцією гроші бідної людности. Але за те ті панове найголосніше кричать про польськість міста Львова!

— Тимчасова Рада міста Львова відбула засідання в четвер вечером. Крім відчитаних обмінних привітних телеграм з Варшави та крім ухвалення внесень з нагоди погромів Жидів, піднесено ще справу підбивання чиншів за мешкання.

— Військові запомогі. Тимчасовий польський Правлячий Комітет оголошує, що військові запомогі устаною з кінцем жовтня 1918. Коли хто з військової служби ще не вернув, або, коли вернув а не має роботи, тоді виплатиться запомогу за місяць листопад. Виплата розпочнеться з днем 10. грудня.

— На піддержання українського робітничого дневника зложили далі (в коронах): Мікі І. 20, Мікі ІІ. 20, Вол. Целевич 100, М. Левицький 10, О. Пеленська 10, Іван Марко 20, С. Ф. 4, Г. М. 100, Н. Н. 50, дир. Вігошинський 20, Стефанія Прокопишин 20, Н. Н. 10. Ст. П. 25, Перзонал Земельного Банку 110, інж. А. К. 50, Оля і Галя Насальські 10, Міська Ліщинська 5. Роман Зоммер 50, Вол. Білинський 10, Іван Рогуцький 20, Б. Ш. 10, Ярослав Насальський 20. Разом зложено вчорашнього дня 694 корон. З нагоди переміни нашої газети на двенник, одержуємо зі сторони наших товаришів і товаришок, як також від прихильників нашої справи слова признання і заохоти.

Оповістки.

— Просимо всіх, хто їде чи їде на провінцію, забрати з собою „Вперед“, бо через нестачу комунікації, не можемо розсилати нашої газети. Просимо зайти до адміністрації (вулиця Руська ч. 3, І. поверх).

— Секретаріат організації українських залізничників знаходиться при вулиці Городецькій ч. 95. Урядові години від 5-8 вечером. Там можна щоденно купувати газету „Вперед“.

— Львівський Український Городанський Комітет знаходиться при вулиці Руській ч. 3, другий поверх.

— Вищий Муз. Інститут ім. М. Лисенка розпочинає перервану науку в понеділок 9. грудня о 2. год. пополудни. — Дирекція.

— Переписна редакція. Авторів „Слова з т. до пан“: Надрукувати не можемо. Письмо передано товаришам. Від них і від нас щирий привіт! — М. Л.: Вдрукувати не можемо, бо таких річий друкувати не вільно. За складку на прес. фонд дякуємо!

Оголошення приймається по 1 короні за один петітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

Всіх лінарських наук

Д-р Іван Куровець

ординує

3

у Львові, вулиця Вірменська ч. 3 ІІ. поверх.

АДОЛЬФ ГОЛЬДЕНБЕРГ, Залізничник. Всі здорові. Швидко в дома. — Броня. 2-2

ГЕРШ ЕНГЕЛЬМАН, Стрий, Словацького, 15. Повідуємо, що живемо і здорові. Просимо знайомих повідомити. — Олена і Ворух Енгельман. 2-3

Інсталяційний заклад для газу й водопроводів

Артур Болек,

у Львові, вулиця Жовківська ч. 73.

Приймає всякі репарації.

1-2